

MİLLETLERARASI BIBLİYOGRAFYA İSTİŞARİ KOMİTESİ

Behire ABACIOĞLU

Millî Kütüphane Bibliyografya Enstitüsü
Müdürü ve Milletlerarası Bibliyografya
İstişari Komitesi Muhabir Azası

Milletlerarası bir Bibliyografya İstişarî Komitesinin kurulması ilk defa olarak 1950 senesinde Paris'te toplanan Bibliyografya Meselelerinin İslahı Konferansı esnasında UNESCO Umum Müdürüne tavsiye edilmişti. Kasım-Aralık 1952 de toplanan UNESCO Genel Konferansının aldığı bir kararla bu tavsiye yerine getirildi. Komite 1951 ve 1952 senelerinde Londra'da iki toplantı yaptıktan sonra muvakkat olmaktan çıkıp UNESCO'nun daimi bir komitesi haline geldi. Vazifesi UNESCO Umum Müdürüne, UNESCO'nun bibliyografik programı hakkında fikir vermek ve kendisini bibliyografya ve bibliyografya ile ilgili saharlarda aydınlatmaktır.

Komite 12 âzadan teşekkül eder: Bu on iki âzanın 4'ü şahsi olarak ve üç sene için, ikisi UNESCO'nun bibliyografik teşebbüsleriyle olan alâkalarından dolayı ve bir sene için, 6 sı da bibliyografik meselelerde UNESCO ile işbirliği yapan milletlerarası teşekkülleri temsil etmek üzere seçilirler. Ayrıca Komite ile üye devletlerin faaliyetleri arasındaki bağı sağlamamak üzere her memleketten bir muhabir âza seçilir.

Komitenin ilk toplantısı Paris'te 20-23 Nisan 1953 tarihinde UNESCO Genel Merkezinde yapılmıştır.

Komitenin bu ilk toplantısına iştirak eden azalar şunlardır :

Pierre Bourgeois	: İsviçre Millî Kütüphanesi Müdürü ve Kütüphaneci Dernekleri Milletlerarası Federasyonu Reisi.
Dr. L. Brummel	: La Haye'de Kraliyet Kütüphanesi Müdürü.
Julien Cain	: Paris Millî Kütüphanesi Müdürü.
Verner W. Clapp	: Washington Kongre Kütüphanesinde Müdür Yardımcısı.

- J. E. Cummins : Müspet İlimler Dokümantasyonu İstis-
şarı Komitesi Azası.
- M. C. Francis : Londra'da British Museum Matbu Eser-
ler Bölümü Şefi.
- Elvira A. Lerena Martinez : Montevideo'da Kütüphanecilik Mek-
tebi Müdürü.
- J. Marouzeau : Bibliographie Classique Milletlerarası
Derneği Mensubu.
- J. Meyriat : Sosyal İlimler Dokümantasyonu Mil-
letlerarası Komitesi Genel Sekreteri.
- A. Moller : Milletlerarası Dokümantasyon Federas-
yonu Reisi.
- Dr. S. R. Ranganathan : Delhi Üniversite Kütüphanesi Mensubu.
Adnan Ötüken : Millî Kütüphane Müdürü, Ankara.

Bundan başka 13 milletlerarası teşekkül müşahit göndermek suretiyle komite toplantılarını takip etmiştir. Ayrıca 1951—52 ve 1952—53 senelerinde dünyadaki bibliyografik durum hakkında raporlar hazırlayan Paris Üniversite Kütüphanesi Konservatörlerinden Mlle. Malcès de davetli olarak Komitenin toplantılarını takip etmiştir.

Komitenin bu toplantısında belli başlı şu mevzular üzerinde görüşülmüştür :

a) Dünyadaki bibliyografya faaliyetlerinin gelişmesi hakkında hazırlanan yıllık rapor.

b) Bibliyografya servislerinin gelişmesine yardım etmek üzere imzalanan mukaveleler.

c) Bibliyografik istihbarat millî merkezleri rehberi.

ç) Milletlerarası neşriyat mübadelesi el kitabı.

d) Resmî neşriyat bibliyografyalarını geliştirme.

a) 1951—1952 senesi dünya bibliyografik faaliyetini gösteren bir rapor Komitenin birinci toplantısında takdim edildi. 1952—1953 yılı için de aynı tip bir rapor hazırlanmasına karar verildi. İlerde hazırlanacak raporlar için şu kararlar alınmıştır :

Her rapor o senenin eylül ayından müteakip senenin ağustos ayına kadar bibliyografya sahasında vuku bulmuş olan hâdiselerin bir bilânçosunu çizecektir. Bu iş yapılırken her memleket ayrı ayrı ele alınacak, ayrıca milletlerarası teşekküllere de raporda yer veri-

lecektir. Raporlarda mevcut malûmat raportör'e Komitenin muhabir âzaları veya her memleketin bibliyografya komisyonları tarafından temin edilecek ve verilen malûmatın mesuliyeti tamamen kendilerine ait olacaktır. Her beş senede bir, bir temel rapor hazırlanacak, aradaki senelerde temel rapora ilâveler veya süplemanlar yapılacaktır. 1951—52 ve 1952—53 senelerine ait ilk iki rapor ilk temel raporu teşkil edecektir. Her rapor, Komite âzalarına Komite toplantılarından evvel dağıtılmış olacaktır. Yıllık raporlar fransızca ve ingilizce olarak yayımlanacak ve beş senelik raporlar da UNESCO el kitapları serisinde neşredilecektir.

Yıllık raporların verdiği malûmat UNESCO'nun "Nouvelles bibliographiques" ve "Bulletin de l'UNESCO à l'Intention des Bibliothèques" gibi yayımlarında verilen malûmatla bir araya gelince Komiteyi dünya bibliyografik faaliyeti hakkında kâfi derecede aydınlatmış olacaktır. Böylece Komite her sene UNESCO Umum Müdürüne UNESCO'nun hareket plânına esas olabilecek fikirleri, izahları ve hükümleri havi bulunan bir rapor verebilme imkânını elde edecektir.

b) Mukaveleler: Komite mukavele yapılmasını icap ettiren projelerin seçiminde gözetilecek esas prensipler üzerinde durmuş ve bazı kararlar almıştır. Bu prensiplerin belli başlıları şunlardır: Proje milletlerarası bir ehemmiyeti haiz olmalıdır. Projenin tahakkuku neticesinde sağlanacak fayda bibliyografik için olduğu kadar muayyen ihtisas sahasına ait uzmanları da tatmin etmelidir. Tahakkuk sahasına girmiş olan ve elde bulunan projenin tahakkuku neticesi temin edeceği faydaları sağlayacak olan teşebbüsleri hesaba katmak lâzımdır. İlk olarak doğrudan doğruya bibliyografya tekniğini ilgilendiren projeler ele alınmalı, daha sonra normalisation mevzuuna değeri verilmeli, son olarak da mahalli projeler hesaba katılmalıdır.

1952 de imzalanmış olan mukavelelerin tamamlanması :

1 — Dünya bibliyografik faaliyetleri hakkında yıllık raporlar: 1951—52, 1952—53. Her iki rapor da Komite âzalarına 1954 toplantısından evvel tevdi edilecek ve 1954 toplantısında âzalar tarafından münakaşası yapılacaktır.

2 — Orta Şarkta inşaat sahasındaki dokümanların yayılması ve geliştirilmesi mevzuundaki rapor. Bu rapor İnşaat Dokümantasyonu Milletlerarası Konseyi tarafından takdim edilmiştir.

3 — Mille, Sälvan'ın milletlerarası periyodik ihtisas bibliyografyalarının mevcut olduğu veya olmadığı sahaları tespit eden raporu.

4 — Milli Bibliyografya Enstitüleri. Bu mukavele ucticesinde K. Larsen tarafından hazırlanan eser 1953 eylül ayında yayımlanmıştır.

5 — Hususi milletlerarası teşekküller tarafından yayımlanmış periyodiklerin repertuarı. Bu repertuar da 1953 yılında yayımlanmıştır.

6 — Bibliyografya tekniğinde normalizasyon. International Standarding Organisation'u tarafından hazırlanan bu rapor 15 ekim 1953 tarihinde Komiteye tevdi edilmiştir.

7 — Bibliyografya ve Kataloglarda Asya dillerindeki kelimelerin normalizasyonu. Dr. Ranganathan tarafından hazırlanan bu rapor 10 Kasım 1953 tarihinde tevdi edilmiştir.

1952 yılında imzalanmış olup hâlâ tamamlanmayan mukaveleler:

1 — Asya'da Kataloglarda ve Bibliyografyalarda tatbik edilmekte olan kaidelerin normalizasyonu mevzuundaki rapor garplı mütehassıslar tarafından tetkik edilecektir. Bu mütehassıslar tetkiklerini Asya memleketlerinin tetkiklerine istinad ettireceklerdir.

2 — Asya'da yayımlanmış ilmi periyodiklerin tamamlanmış bibliyografyası. Bu iş de Dr. Ranganathan'a tevdi edilmiştir.

3 — Asya'da yayımlanmış referans eserlerinin repertuarı. P. Garde tarafından hazırlanacaktır.

4 — Toplu kataloglar hazırlanması tekniğine ait rapor. Dr. Brummel tarafından hazırlanacaktır.

5 — Bibliyografya tekniği normalizasyonu. Bu mevzuda yukarda da işaret edildiği gibi tamamlanmış bir mukavele mevcuttur. Yeni mukavele daha evvel hazırlanan esasların neşredilebilmesini hedef tutmaktadır. Neşriyat, International Federation of Libraries Association, Federation International de Documentation ve UNESCO'nun yardımı ile dağıtılacak ve tanıtılacaktır.

6 — K. Larsen tarafından hazırlanan Milli Bibliyografya Servisleri isimli eserin fransızca ve ispanyolca baskılarının hazırlanması. Bu iki tercüme 1954 senesi içinde yayımlanacaktır. Ayrıca eserin bir de arapça baskısı hazırlanmaktadır.

c) *Bibliyografik İstihbarat Millî Merkezleri rehberi :*

Daha evvel, 1933 yılında Fikrî İşbirliği Milletlerarası Enstitüsü tarafından (Institut International de Cooperation Intellectuelle) "Guide des services nationaux de renseignements, de prêts et des échanges internationaux" adı altında bir eser yayımlanmıştı. Yukarıda adı verilen rehber —Guide des centres nationaux d'information bibliographique— bu eseri yenilemektedir. Eser Milletlerarası Bibliyografya İstişari Komitesinin yapmış olduğu üç toplantı esnasında ileri sürülmüş tavsiyelerin bir neticesidir. Eserin ilk basımı isminden de anlaşılacağı üzere Milletlerarası mübadele mevzuunda da bir kısım ihtiva ediyordu. Yeni basımda bu kısım çıkarılmıştır. Çünkü UNESCO "Manuel des Echanges Internationaux" adı altında sadece milletlerarası kitap mübadelesine tahsis edilmiş olan bir eser çıkarmıştır. Rehber Milletlerarası iare yapan müesseselerin isimlerini zikretmektedir. Bu eser, Türk Kütüphaneciler Derneği Bülteninin bundan evvelki sayısında mevzuu bahsedilmiş olduğu için burada tekrar ele alınmayacaktır.

ç) *Milletlerarası Neşriyat Mübadelesi el kitabı :*

(Manuel des Echanges Internationaux de Publications). Bu el kitabının birinci baskısı 1951 yılında yayımlanmıştı. UNESCO genel Konferansı 7 nci toplantısı esnasında bunun bir ikinci basımının yapılması hususunda karara varıldı. Milletlerarası Bibliyografya İstişari Komitesine eserin nâşiri ve plânı hususundaki fikirleri soruldu. Komite "Deutsche Forschungsgemeinschaft" dan Dr. Von Busse'nin naşir olarak tayin edilmesini münasib gördü. UNESCO Sekreterliği tarafından eser için hazırlanan plân da Komitece tasdik edildi. Bu plânın esasları şunlardır: Muhtelif mübadele kategorileri, mübadele tarzları, mübadeleyi ilgilendiren eserler ve anlaşmalar, nakliyat ve gümrükle ilgili hususlar v.s. Esere iki ilâve yapılmıştır. Bu ilâvelerden biri resmî neşriyat bibliyografyalarına, diğeri mübadele yapan müesseselere ve mübadele ettikleri neşriyata hasredilmiştir.

d) *Resmî Neşriyat bibliyografyası :*

Bu mesele UNESCO'nun 1950 yılında yaptığı genel konferansta ehemmiyetle üzerinde durulmuş olan bir meseledir. Komite tarafından bilâhare ele alınacak ve lâayık olduğu ehemmiyetle tetkik edilecektir.

Bibliyografya İstişari Komitesinin ikinci toplantısı Paris'te

- UNESCO binasında 31 mayıs ve 3 haziran 1954 tarihleri arasında yapılmıştır. Komite bu toplantısını şu âzaların iştirakiyle yapmıştır :
- Pierre Bourgeois : İsviçre Millî Kütüphanesi Müdürü ve Kütüphaneciler Dernekleri Milletlerarası Federasyonu Reisi.
- Julien Cain : Paris Millî Kütüphanesi Müdürü ve Sosyal İlimler ve Felsefe Milletlerarası Konseyi Bibliyografya Komisyonu Reisi.
- Georges Lorphèvre : Milletlerarası Dokümantasyon Federasyonu İkinci Reisi.
- Jean Meyriat : Sosyal İlimler Milletlerarası Dokümantasyon Komitesi Genel Sekreteri.

Yukarıda isimleri verilen âzalar bibliyografya sahasında UNESCO ile doğrudan doğruya iş birliği yapan ve hükûmetlere ait olmayan milletlerarası teşekkülleri temsil etmek üzere seçilmişlerdir.

- Ratip Berker : Müspet ve Tabii İlimler Dokümantasyonu İstisnai Komitesi üyesi.
- L. Brummel : La Haye Kraliyet Kütüphanesi Müdürü.
- F. C. Francis : British Muscum, Matbu Eserler Bölümü Şefi, Londra.
- A. Sabet : İlmî Dokümantasyon Servisi Şefi, Millî Araştırma Konseyi, Kahire.
- Ralph Shaw : Ziraat Vekâletinde Şef Kütüphaneci, Washington.

Yukarıda ismi verilen âzalar da umumi bibliyografya veya ihtisas bibliyografyası sahasında isim yapmış mütehasıslar arasından ve üç sene için seçilmişlerdir. Türkiye'den gelen Prof. Ratip Berker yukarıda da belirtildiği gibi Müspet ve Tabii İlimler Dokümantasyonu Milletlerarası İstisnai Komitesi üyesi olarak ve her iki Komite arasında irtibatı sağlamak üzere Komiteye seçilmiştir.

- A. Moid : Karşı Üniversite Kütüphanesinde Kütüphaneci.
- A. Villalon : Şili Millî Üniversitesi Tıp Fakültesi Kütüphanecisi, Santiago.

Bu iki âza da UNESCO'nun bibliyografya sahasında yaptığı çalışmalara iştirak ettiklerinden dolayı ve bir sene için seçilmişlerdir.

Ayrıca geçen seneki toplantıda olduğu gibi 15 milletlerarası

teçekkül birer müşait göndeterek Komite toplantılarını yakmen takip etmiştir.

Komitenin daha evvelki toplantıları neticesinde Komite hesabına çalışmalar yapmış olan 3 mütehassıs da toplantıya iştirak etmiştir. Bu mütehassıslar şunlardır: Mlle. Salvan, M. Filliozat ve M. Wurmser. Mlle Malclès de Komite toplantılarını takip etmeğe davet edilmekle beraber, iştirak edemeyeceğini bildirmiş ve özür dilemiştir. Komitenin bu toplantıları sırasında başlıca şu meseleler üzerinde durulmuştur :

I — UNESCO'nun bibliyografya mevzuundaki programı :

Komite, bundan evvelki toplantısında aldığı bir kararla şimdiye kadar UNESCO Umum Müdürüne bibliyografya mevzuunda kâfi malûmat vermediğini, bunun, en mühim vazifesi olduğunu, bundan böyle bu mesele ile daha esaslı bir şekilde uğraşması icabettiğini ortaya koymuş bulunuyordu. Bu maksatla Komite 1954 yılı toplantısının 3 seansını UNESCO'nun 1955—56 senesi programına hasretti. UNESCO'nun kültürel faaliyetler bölümü, sosyal ilimler bölümü, müsbet ve tabii ilimler bölümü ve eğitim ve istihbarat bölümü de bu konudaki münakaşalara iştirak ettiler. Bu mevzudaki münakaşalar üç ayrı kısımda mütalâa edilebilir :

a) 1955—56 senesi UNESCO program projesi: Komite aldığı bazı kararlarla Umum Müdüre kabil olduğu takdirde 1955—56 yılı programında bazı değişiklikler yapmasını tavsiye etti.

b) 1957—58 seneleri için program projesi: Komite, sadece yukarıda gösterilen seneye ait tavsiyeler hazırlamakla iktifa etmemiş, istikbal için de bir program hazırlamıştır. Bu maksatla 1955 yılı başında Komiteyi tekrar içtimaa davet etmek teklifleri ileri sürülmüştür. Çünkü Komite Umum Müdüre tavsiyelerini o senenin programı yapılırken yapabilirse daha tesirli şekilde hareket etmiş olacağı muhakkaktır. Komite 1955 yılı başında yapacağı bu toplantı esnasında sadece UNESCO'nun program projesi ile meşgul olacaktır. Komitenin bu toplantısının diğer ihtisas Komiteleri toplantılarıyla aynı zamanda olmasına dikkat edilecek ve böylece ihtisas erbabının da ihtiyaçları dinlenecek ve onlarla işbirliği yapmak kolaylaşacaktır. UNESCO sekreterliği, Komitenin bu toplantısı esnasında UNESCO'nun bibliyografik neşriyatı ve benzeri mevzularla ilgili her türlü malûmatı tam olarak Komiteye tevdi edecek, böylece Komite bu

neşriyatın muhteviyatı ve dağıtılması hususlarındaki fikrini ortaya koyabileceklerdir.

c) Birleşmiş Milletlerin Teknik Yardım Programı: UNESCO'nun 7 nci Umumi Konferansı esnasında bir grup tarafından Birleşmiş Milletlerin teknik yardım programının üye devletlerin kütüphanelerini ve bibliyografya servislerini geliştirmeye hasredilmesi teklif edilmişti. Komite, bu hususun Umum Müdürün dikkatine arz edilmesini münasip gördü.

II — *Dünya bibliyografya faaliyetleri hakkında yıllık raporlar:*

Bibliyografya sahasında bu tip raporlar hazırlanmasının yeni bir teşebbüs olduğu malumdur. Bu raporlardan Komitenin çalışmaları için olduğu kadar milli ve milletlerarası bibliyografya servislerinin gelişmesi ve işbirliği bakımından da büyük faydaları beklenmektedir. Yukarıda da bahsettiğimiz bu iki raporu, Komite üyeleri, toplantılardan evvel tetkik fırsatını bulmaktadırlar. Komite bu seferki toplantısında her iki raporun birleştirilmesine ve UNESCO'nun "UNESCO El Kitapları" serisinde yayımlanmasına karar verdi. Mille. Malclés, bu raporları artık hazırlamayacağını bildirdi. Bu yüzden Komite yeni bir raportör aramak mecburiyetinde kaldı. Bu arada yeni raportörde aranması icab eden vasıflar üzerinde bazı kararlara vardı. Bu kararlar şu şekilde hülasa edilebilir: Yeni raportör yıllık raporlar hazırlama işini asgari 4 sene için taahhüt etmelidir, mühim ve ansiklopedik bir kütüphane mensubu olmalıdır, belli başlı dillerde yapılacak olan muhabereyi idare edebilecek durumda olmalıdır, ayrıca bibliyografyanın muhtelif saha ve cephelelerini yakinen tanımalıdır.

1953 yılında kabul edilmiş olan plân bu sene tekrar görüşülerek tasvib edildi. Yani gelecek senelerde hazırlanacak olan raporlar daha ziyade ilâveler ve düzeltmelerden ibaret kalacaktır. Her beş senede bir bütün ilâveleri bir araya getiren ve temel rapor adı verilecek olan bir rapor hazırlanacaktır. Hazırlanmış olan ilk iki rapor ilk temel raporu teşkil edecektir.

III — *Bibliyografya servislerinin ıslahı gayesiyle imzalanmış mukaveleler:*

Hazırlanmış olan faaliyet raporu 1952 ve 1953 senesinde imzalanmış olan mukavelelerin neticelerini ortaya koymuş bulunuyor. Neticelenmesi için uzun zamana ihtiyaç gösteren mukavelelerin

devam ettirilmesine ve bazı sahalarda yeni mukaveleler akdedilmesine dair Komitede görüşmeler oldu ve bazı kararlara varıldı. Bu görüşmeler de iki ayrı kısımda mütalâa edilebilir :

A) Bitirilmiş olan veya devam etmekte olan mukaveleleri devam ettirme meseleleri :

a) Milletlerarası periyodik ihtisas bibliyografyaları sahasındaki boşlukların tespiti. Yukarda da bahsedildiği gibi bu boşlukları tespit edebilmek üzere bir mukavele akdedilmişti. Bu mukavele gereğince Mlle. Salvan tarafından bir anket yapıldı ve bir rapor hazırlandı. Mlle. Salvan, Komitenin bu toplantısı esnasında yapmış olduğu anketin neticeleri hakkında izahat verdi. Bu görüşmeler neticesinde Komite yapılan anketin neticelerinin neşredilmesini uygun gördü. Mlle. Salvan örnek mahiyette olmak üzere iki ihtisas sahasında, astronomi ve şehircilik sahasında anket yapmıştı. Neşredilen dokümanın bu sahalarla ilgili ve bu sahalarda mütelaşısı milletlerarası teşekküllerin izahlarını da havi olmasına karar verildi. Böylece neşredilecek dokümanda Milletlerarası Astronomi Birliğinin ve Şehircilik ve İskân Milletlerarası Federasyonunun da fikirleri bulunacak ve bu doküman, fikirleri alınmak üzere mütelaşılara ve itina ile seçilen kütüphanecilere tevdi edilecektir. Bundan başka Komite, bu anketleri devam ettirmeye ve bilhassa iki esaslı ihtisas sahası arasında kalmış ve ihtisas teşekküllerince ihmal edilmiş bazı sahalara münhasır kalmaya ve bu ihtisas teşekküllerine kendi ihtisas sahalarda mevcut olan boşlukları tespit ettirme yeluna gitmeye karar verdi.

b) Kataloglarda ve bibliyografyalarda Asya dillerindeki isimlerin normalizasyonu. M. Ranganathan, Hindistan Kütüphaneleri Derneği adına bu konuda bir rapor hazırlamış bulunuyordu. Bu rapor Komiteye Collège de France'da Hind dili ve edebiyatı öğretmeni olan M. Filliozat tarafından hülâsa edildi. Bu görüşmeler neticesinde transliterasyon mevzuunun Asya isimlerinin şekline ait kaidelerin tetkiki mevzuundan ayrılmıyacağına karar verildi. Netice olarak Komite, M. Lorphèvre'den ISO'nun TC/46 numaralı Komitesinin Brüksel'de 14-16 haziranda yapacağı toplantısında hazır bulunması ve Asya dillerinin transliterasyonu meselesini bu Komiteye havale etmesini rica etti. M. Filliozat şöyle bir teklif yaptı: Asya dillerindeki isimlerin, yanlarında izahlarıyla beraber neşredilmesi. Böyle bir liste muvakkat veya natamam dahi olsa kütüphane-

ciye ve arayıcıya pratik faydalar sağlayabilir. Komite bu teklifi uygun gördü. Teklifin Milletlerarası Müsteşirler Birliğine tevdi edilmesine ve icrası hususundaki fikirlerinin ne olduğunun sorulmasına karar verildi.

c) Fişler üzerine hazırlanan bibliyografyaların tekniği ve maliyeti meseleleri. Fişler üzerine bibliyografyalar hazırlanması ve dağıtılması kütüphaneler ve mütehasıslar için oldukça alâka çeken bir meseledir. Bu konuda M. Wurmser tarafından bir rapor hazırlanmıştı. Komite UNESCO Sekreterliğine bir anket yapma imkânlarını araştırmasını ve böylece bu konuda mevcut olan muhtelif sistem ve metotların tespit edilmesini rica etti. Bu arada "Fédération Internationale de Documentation" temsilcisi "Revue de la Documentation" isimli dergide bu ankete esas teşkil edebilecek bir seri makale neşredilmesini teklif etti ve bu makaleler mevcut fiş üzerine bibliyografya hazırlayan servisler tarafından hazırlanacaktır. Komite bu teklifi memnurlukla kabul etti.

ç) Toplu kataloglar. Bu mevzuda Dr. Brummel bir rapor hazırlamaktadır. Dr. Brummel, Komiteye, çalışmalarının ne durumda olduğunu ve Almanya'ya, Birleşik Amerika'ya ve İsviçre'ye yapmış olduğu seyahatlerden aldığı neticelerin nelerden ibaret bulunduğu hakkında malûmat verdi. 30 Eylülde doğru raporunu bitirip tevdi edebileceğini düşündüğünü söyledi.

d) M. Garde tarafından hazırlanmakta olan Asya'da yayımlanmış referans kitapları repertuarının en geç 30 Kasımda UNESCO'ya tevdi edileceği büyük bir memnuniyetle öğrenildi.

1955—56 yılına ait UNESCO program projesinde yukarıda gösterilen bu iki raporun UNESCO el kitapları serisinde neşredilmesine dair maddeler mevcuttur. Komite bu maddenin UNESCO Genel Konferansınca tasvib edilmesi temennisinde bulundu.

e) Asya'da yayımlanmış ilmi periyodiklerin repertuarı. Bu çalışmaya, M. Ranghanatan tarafından yapılmaktadır. Komite bu meselelerin münakaşasını gelecek sefer yapmak kararını aldı. Çünkü Komitenin gelecek toplantısında bu çalışmaya bitiş olacak, böylece esaslı noktalar üzerinde konuşabilmek imkânları sağlanacaktır.

B) Komite tarafından kabul edilen yeni teklifler :

Aşağıda bahis konusu edilen ve 1, 3, 4 numaraları ile gösterilen

mukaveleler 1954 senesine aittir ve bunların masrafları 1954 senesi bütçesinden ödenecektir. 5, 6, 7 numaraları ile gösterilen mukaveleler masrafları 1955 senesi için teklif edilen krediden ve Komitenin kararla tediyeye edilecektir.

1 — UNESCO'ca veya UNESCO'nun yardımı ile yayımlanmış bibliyografyaların mukayeseli bir tetkiki, temin ettikleri faydaların gösterilmesi ve bu faydaları arttırma çarelerinin araştırılması. Çok ehemmiyetli olan bu tetkiki hazırlayan kimsenin Komitenin 1955 yılında yapacağı toplantıya evvelâ bir ön rapor tevdi etmesine, daha sonra etüdüne devam etmesine karar verildi.

2 — Muhtelif bibliyografyaların aynı vazifeyi görüp görmediklerinin tespiti ve bunlardan çıkarılacak malî neticeler.

Bu teklif icabı olarak Komite şu kararları aldı :

Müspet ve Tabii İlimler Dokümantasyonu İstişari Komitesinden matematik, fizik ve kimya sahasında mevcut olan bibliyografyalarını aynı vazifeyi görüp görmedikleri konusunda bir tetkik yapmasını istemek.

Sosyal İlimler Dokümantasyonu İstişari Komitesinden sosyal ilimler için aynı tip bir araştırma yapmasını istemek.

M. Meyriat'ya bu araştırmalarda kullanılacak usulleri tespit edip Komiteye bildirmek vazifesi verildi.

3 — Katalog kaidelerinin milletlerarası ölçüde normalizasyonu. Komite bu projenin ilk plânda ele alınması icab eden bir proje olduğu kanaatine vardı. Çünkü bugün birçok memleketlerde katalog kaideleri yeniden gözden geçirilmektedir. Başlangıç olarak "müellif" unsurunda durulması (şahıs veya müellif olarak müessese) ve normalizasyon sahasında yapılacak çalışmalara hali hazırda kullanılmakta olan katalog kaidelerinin mukayeseli olarak gözden geçirilmesiyle başlanmasının münasip olacağı hususunda mutabakata varıldı. M. Bourgeois tarafından bu çalışmanın Kütüphaneciler Dernekleri Milletlerarası Federasyonuna tevdi edilmesi teklif edildi ve münasip görüldü.

4 — Milletlerarası teşekküllerin bibliyografyası: Bu bibliyografyanın nüvesi "Annuaire des Organisations internationales"de zaten mevcut bulunmaktadır. Komite bunun milletlerarası teşekküller hakkında yapılacak ve onların tarihçesini gösterecek etütlerle tamam-

lanmasına, çalışmanın Milletlerarası Dernekler Birliğine (Union des Associations Internationales) tevdiine ve bunun için bir mukavele imzalanmasına karar verdi.

5 — İhtisas periyodikleri milletlerarası listeleri hazırlanması tekniğinde etüt: M. Lorphèvre bu konuda bir teklif yaptı ve kabul edildi. Bu teklife göre ihtisas periyodiklerinin milletlerarası listelerini gösteren bir bibliyografya "Revue de la Documentation"da neşredilecektir. Bu bibliyografya yukarıdaki etüt mevzuunda bir esas teşkil etmiş olacaktır.

6 — Lâtin Amerika'da hâlâ yayımlanmakta olan periyodiklerin repertuarı.

Komite M. Francis, M. A. Villalon ve M. R. Shaw'dan ibaret üç kişilik bir grupu daha evvel böyle bir çalışma yapıp yapılmadığını tahkik etmeğe, şayet yapılmamışsa bir çalışma plânı hazırlamağa ve projenin tahakkuku esnasında rehberlik vazifesi görmeye ve Lâtin Amerika devletlerinin bibliyografya komisyonlarının işbirliğini sağlamağa memur etti.

7 — Geri kalmış memleketlerin bibliyografya gruplarına yardım.

Komite 1954 yılında olduğu gibi 1955 senesinde de muayyen bir miktar paranın geri kalmış memleketlerin bibliyografya gruplarına yardım olarak kullanılmasına karar verdi.

C) Komite tarafından tehir edilmiş olan teklifler :

Asya'da intişar etmekte olan resmî periyodik neşriyat ve seri hatindeki neşriyatın repertuarının hazırlanmasını hedef tutan bir proje komite tarafından daha sonraki bir tarihe atıldı. Böyle bir repertuarın hazırlanması muhakkak çok faydalı olacaktır. Ancak 1954 senesi başında imzalanan bir mukavele gereğince umumiyetle resmî bibliyografyalar üzerine bir etüd hazırlanmaktadır. Bu etüd resmî periyodikler mevzuunda bir takım malzemeyi ortaya çıkarmaktadır. Bu sebeple yukarıdaki teklifi kabul etmek için evvelâ bu çalışmanın bitmesini beklemek çok yerinde olur. Asya'da yayımlanan resmî periyodik neşriyatın bibliyografyasının yapılması Japonya bibliyografya grubu tarafından teklif olunmuştu.

IV — *Milletlerarası neşriyat mübadelesi el kitabı.* (Manuel des échanges internationaux de publications). Komite UNESCO sekreterliği tarafından takdim edilen faaliyet raporunu tasvib etti ve tez-

lerin mübadeleye arz edilen diğer akademik neşriyattan ayrı mütalaa edilmesi tavsiyesinde bulundu.

V — *Muhtelif tavsiyeler :*

Komitenin muhtelif âzaları tarafından, Komitenin gelecek toplantısına kabil olduğu takdirde Rusya'dan da bir şahsın davet edilmesi teklif edildi. Bu teklif Komitece kabul edildi. Ayrıca yapılan bir teklifle Komiteden garp devletleri tarafından bazı teknik sahalarda edinilmiş olan tecrübelerden geri kalmış memleketlerin de istifade etmesini sağlayacak şekilde hareket etmesi istenmiştir. Bu teklif de Komite tarafından tasvib edildi.